

חינוך בפרשה - 'זמן חרותנו'

'חומר משמר' כשר לפסח?

לקראת ימי הפסח התכנסו בבית: הורים ובניהם ובנותיהם, ל'שיבת היערכות'. אמא פתחה: "כל הניקיונות, הקניות וההתארגנויות - הם רק הכנה לפסח עצמו. פסח היא חרות וגאולה. משה רבינו מכין את בניו: 'משכו וקחו לכם צאן למשפחתכם', דרשו חז"ל 'משכו ידיכם מעבודה זרה, וקחו לכם צאן של מצוה'. משיכת ידיים זו כוללת זהירות מכעס, שאף הוא קרוי ע"ז. הבה נקבל על עצמנו כי ביתנו יישמר נקי מכל כעס, בשבוע לקראת החג - וק"ו בימי החג עצמם. לא משנה מה יקרה, והרי תמיד יקרה משהו, לא כועסים!" אבא סיים: 'אלהי מסכה לא תעשה לך - את חג המצות תשמר', בלי ע"ז וכעס נזכה כראוי לחג כשר ושמח!".

אשרי ההורים שככה להם! שומרים על העיקר, נזהרים מהקרבת ילדיהם כ'מולך' על מזבח הפסח. שבתות ומועדי ה', ובפרט פסח ראש כל מועדות, נועדו לחבר בין הדורות, להעביר אמונתנו ומורשתנו, ע"י 'חומר משמר' לדורות הבאים. מצאנו בגמרא "..."היה דורש מקרא זה כמין חומר", פירש"י: 'חומר' - צרור מרגליות וצרור בושם התלוי בצואר לתכשיט' (קידושין כ"ב:). כאשר ילדינו חשים שחומרות הפסח 'פים ותכשיטים', כמו צרור בושם נעים ומענג, יהיו מנהגי וחומרות הפסח כ'חומר משמר' לדורות. אך אם חלילה חשים לחץ ודחק, חומרות מעיקות ומגבילות, כעס ותסכול, אינו 'חומר' משמר ומחזיק, אלא 'חומר' מכלה ומרחיק, ל"ע!

נשנן לעצמנו שוב ושוב את המעשה נורא ההוד בבית הרבי הק' מאפטא בעל 'אוהב ישראל': גבאי הצדקה הופיעו בביתו לאיסוף מצרכי חג עבור עניי העיר, ודעת הרבנית מוסחת בהכנותיה. בטעות מסרה להם את חבילת 'מצה השמורה', מצות שנקצרו, נטחנו ונאפו בשיא ההידור. חבילה זו הטמין הצדיק למצוותו בליל הסדר. כשהבחינה בטעותה המרה נלחצה, ובמקום המצות ה'שמורות' שמסרה, הניחה לפני הרבי 'פשוטות'.

בתום ימי הפסח באו זוג לרבי הק', בקטטה ובכעס, כשהבעל מבקש להביא לפירוד רח"ל. שאל הצדיק 'מה זה ועל מה זה?' שמע כי הבעל מאשים את אשתו שבימי הפסח בישלה מאכל בקדרת 'שרויה' והכשילה אותו, ה' ירחם! קרא הרבי לרבניתו, ובנוכחות הזוג שאלה "הגידה נא לי, אלו מצות אכלתי בליל הסדר?". הרבנית חששה ולא השיבה. הרבי חזר "אל תיראי, אלו מצות הנחת לפני?". הרבנית פתחה וסיפרה דברים כהווייתן "נתתי בטעות את 'מצות השמורה' של הרבי לגבאי הצדקה, ובבית נותרו רק 'מצות פשוטות'...".

אורו פני הצדיק "בליל הסדר אכלתי 'כזיתי מצה' וידעתי מיד שאין אלה ה'שמורות' אלא 'פשוטות'. התעלמתי לחלוטין, העמדת פני כאילו איני מרגיש, העיקר - לא לבוא לידי קטטה והקפדה". "ואתה" פונה הצדיק לבעל "מבקש להרוס בית יהודי בגלל חומרת 'פלי שרויה'?" התרצה הבעל, התפייסו ביניהם ושבו לביתם בשלום...

נבחין בין עיקר לטפל! עיקר הפסח היא ה'חרות' בשמחה והשלום, ולמען תספר בְּאֲזֵנֵי בְנֶךָ, להעביר יסודות אמונתנו לדורותינו, ע"י 'חומר משמר', שחומרות החג תְּגַשְׁנָה וְתִרְגְּשֶׁנָּה כצרור בושם ריחני וכמרגלית יקרה!

פותחים חלונות לאוורר החדרים, מנערים ומפנים, מחטטים לניקוי חורים וסדקים, משחררים לכלוך דבוק... וכל זה רק משל לניקיון הנפש מכעסים גנוזים ועלבונות טמונים... ננער נפשנו, נאוורר רגשותינו, נמחק 'חשבונות' מגנזי הלב. הרי בדברי רבינו ה'שפת אמת' (פסח תרמ"ז) "עיקר זמן חרותנו הוא בנפש, להיות לו מנוח ממסגר הגוף". חרות מלאה באה בהתנערות מ'מסגרי כעסים וביטול 'ברוגזים'. משחררים ומשתחררים.

פסח הוא חג האמונה. כעס דומה לע"ז כהסבר רבינו 'בעל התניא' (אגה"ק פכ"ה) "בעת כעסו נסתלקה ממנו האמונה, כי אילו היה מאמין שמאת ה' היתה זאת לו, לא היה בכעס כלל". נזכור כי 'משהו חמץ' כולל כעסים. בתהלים (ע"ג כ"א) נאמר 'כי יתחמץ לבבי', ומהו חמץ הלב? ביאר רבינו הרד"ק (ס' השרשים) שהכוונה לכעס הלב!

רבינו ה'פני מנחם' התבטא כי שבת הגדול קרויה 'גדול', כי היא 'מוותרת'. אוכלים במטבח ובמסדרון... בכלים פשוטים... השבת 'מוותרת' לימי הפסח הבאים לקראתה. המוותר הוא הגדול! נזכה להעמיד 'בית גדול' בית של ויתור ואיפוק, בית עם קדימות לטובת האחר, 'כאן מגדלים בני חורין גדולים'!